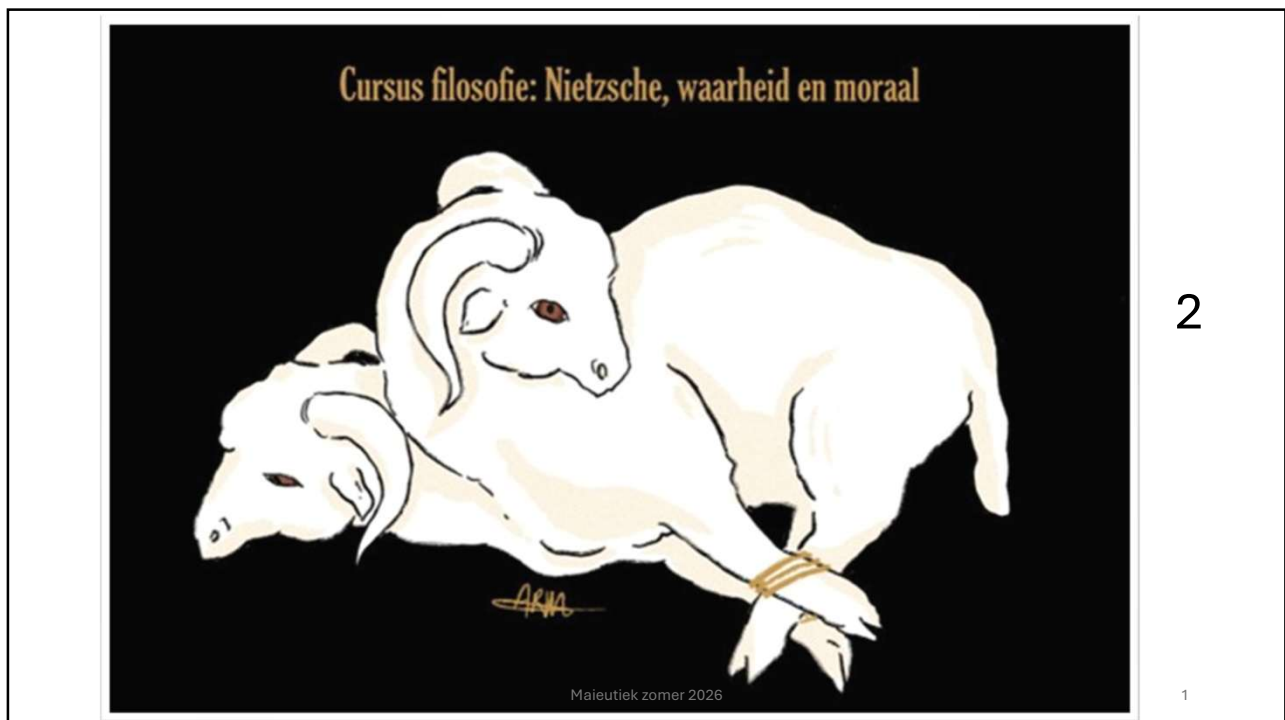
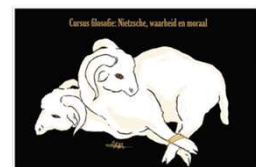

1

2

Goed en kwaad volgens moraalfilosofen

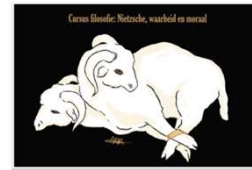
- **‘Oorspronkelijk werden (....)zo decreteren zij...’**
- De these van de heersende moraal is dat mensen handelingen deden die goed waren en complimenten kregen(reïnförment) en daardoor bleven ze het doen. Men vergat waarom, maar gedrag bleef.(internalisering van het geweten)
- De mens gaat vooruit doordat men leert van het verleden. Kennis en moraliteit groeien daardoor.

Maieutiek zomer 2026

2

2

Goed en slecht volgens Nietzsche

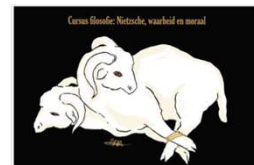

- Goed is niet afkomstig van degenen aan wie goedheid betoond wordt. Het is niet een vergeten oorsprong van wat nuttig is. Goed is krachtig en goddelijk, het slechte is het tegenovergestelde en pas later is het kwaad ingevoerd.

“...krachtens dit pathos van de distantie.... Dat is de oorsprong van de tegenstelling ‘goed’ slecht” (19)

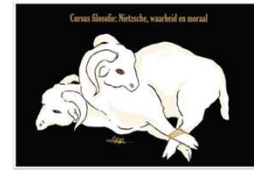
- Slecht ligt volgens Nietzsche veel eerder in de orde van vlak, plat, laag dan als een waardeoordeel, laat staan een moreel oordeel. Natuurlijk zijn de voornamen verheven!

Goed is niet meer wat het geweest is

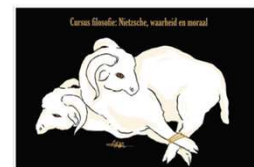
- **“De bezitters...”**(22) De Romeinen baseren hun recht op bezit van lijf en goed. Dan verschuift het begrip naar waarheidlievend, en dan zo naar een moreel beter, een nobelheid en niet een heersen of voornaam zijn.
- **“De leugenachtige gewone man”** (22) heeft te maken met zijn onvrijheid (de La Rochefoucauld 1613-1680)

Wie niet sterk is..

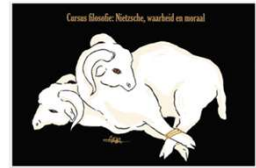
- Diegene die **niet goed**, dat wilde zeggen 'sterk' of 'voornaam' konden zijn omdat ze slaaf waren, of vrouw, gingen zichzelf benoemen als 'goed'.
- Dat is wat Nietzsche aanduidt als 'slavenopstand der moraal'.
- Dat deze slavenmoraal heeft gewonnen maakt dat wij nauwelijks meer kunnen begrijpen dat er een andere moraal gedacht kan worden, laat staan bestaansrecht heeft.

Terminologie en archetypen

- **“De ridderlijk-aristocratische..uitdraait”** De macht van de aristocraat is openlijk gericht op macht en die van de priester wijst macht (gekoppeld aan het lichaam en de wereld) af, maar juist daardoor is zijn macht veel erger en geperverteerd.
- **Joden....heeft...(26)** De Joden kenden als eerste de relatie met God als uitverkoren volk, kenden de macht van het woord en de superioriteit van de minderbedeelde volgens Nietzsche.
- De erfenis van deze omkering van waarden hebben de christenen uitgebouwd en groot gemaakt zegt Nietzsche.

De ascese en de reinheid (§6)

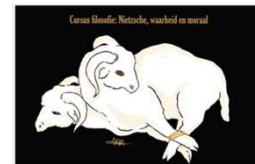
- **“De reine...méér!”** Rein wordt al snel een moreel rein en dan helpt wassen niet meer, dan is er de overgang naar wassing van de doop. Een symbolische reiniging.
- **“ Denk maar aan bepaalde dieetvormen....”** Zowel de Socraten als de Stoïcijnen streven naar apatheia, gemoedsrust, door het afzien van overgave aan de behoeften van het lichaam omwille van de vrijheid. De priesters vonden het lichaam zelf zondig en willen de begeerte uitbannen, desnoods met geweld. (flagellanten)
- **“Bij de priester ..”** In de priester is het idee van afzien tot de top gevoerd. De terughouding en de sublimatie van hetgeen teruggedhouden wordt, dát maakt de mens een interessant dier. Diepte en verdorvenheid komen dan tot stand.

Maieutiek zomer 2026

7

7

De overwinning van de slavenmoraal §9 en § 10

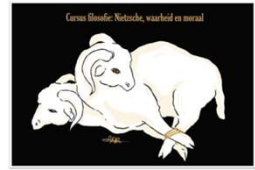
- §9 **Maar wat praat u nog over voornamere idealen! ... heeft getriomfeerd (in een andere druk staat ‘gewonnen’)**.
- § 10 het ressentiment wordt zelf scheppend. Dat wil zeggen dat mensen uit wrok of afgunst dingen goed gaan noemen die zij toevallig kunnen of zijn.
- Dat gehele proces levert op dat de mens ‘de goede mens’ gaat uitvinden, maar die goedheid staat haaks op de natuur van de mens en daarom zegt Nietzsche wordt de mens moe van zichzelf, want hij lijdt aan zichzelf.

Maieutiek zomer 2026

8

8

Het fokken van het huisdier mens §11

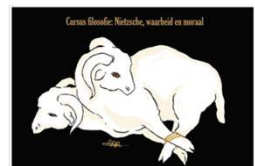
- Nietzsche is hier heftig aan het tekeer gaan tegen de overheersende moraal van zijn tijd. Daarin neemt men aan dat de mens steeds rustiger en beter wordt. Vandaag zouden we zeggen: 'de impulscontrole neemt toe'.
- Nietzsche vindt dat daarmee slechts een gehoorzaam huisdier wordt geproduceerd dat kan opzitten en pootjes geven, maar waarbij alle gezonde kracht verdwenen is.
- Het 'ja tegen het leven' valt weg schijft hij aan het eind van §11.
- Mensen lijden aan de mens: we zijn steeds bezig onze eigen levenskracht te onderdrukken.

Maieutiek zomer 2026

9

9

De lammetjes en de roofvogels §13

- In deze metafoor zetten de lammetjes zich af tegen de roofvogels en noemen zichzelf goed. Maar ze maken de natuurlijke impulsen van de roofvogels daarmee tot slecht.
- Dat is makkelijk praten vindt Nietzsche, én slim. Immers lammetjes zijn niet sterk genoeg om het tegen roofvogels op te nemen. Maar door dat als het goede gedrag van allen te positioneren kunnen lammetjes die zwakheid nu als hun goedheid en verdienste presenteren, ook aan zichzelf. De roofvogels daarentegen hebben het nu zwaar en falen voortdurend in het onderdrukken van hun vraatzucht en lijden aan zichzelf.

Maieutiek zomer 2026

10

10